

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 пр. на по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима сваког годишњак и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се прима поштом у средно административном „Гласу Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Нотар.
Дошле се налазе Уредништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара на први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо: за марвеног љекара области никшићске д-ра Ђорђа Стефанела; за контрактуралног марвеног љекара области зетско-брдске д-ра Фердинанда Квадрели-а.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 1. новембра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лакић Војводић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела ријешили смо и рјешавамо: да се командир Ђуро Јововић разријешу дужности председника општине вароши Никшића, а постављамо: за председника општине вароши Никшића Сава Кустудића, досадашњег секретара обласног суда у Никшићу.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 15. новембра 1908 г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лакић Војводић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо: за племенског капетана команско-загарачке капетаније Филипа С. Радуловића.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 13. новембра 1908 г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лакић Војводић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Правде, Председника Нашег Министарског Савјета и заступника Нашег Министра Иностранних Дјела, постављамо: за писара Управе Централног Казненог Завода у Подгорици Шака Лекића, досадашњег писара зетске капетаније.
Наш Министар Правде, Председник Нашег Министарског Савјета и заступник Нашег Министра Иностранних Дјела, нека изврши овај указ.
Цетиње, 15. новембра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Председник Министарског Савјета
Министар Правде
Заступник Министра Ин. Дјела
Др. Л. Томановић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. Кр. В. Књаз Господар осјећао се прошле недјеље доста слабо од јаког назеба, ушљед чега је морао остати неколико дана у постељи. Сада се је Њ. Кр. В. Господар потпуно опоравио, и ономадне се је са Њиховим Височанствима Књазом Петром и Књагињом Вјером одвезао аутомоби-

лом на Ријеку, а јуче је провео цио дан у лову по Скадарском Језеру. Лову је присуствовао и г. пуковник А. Константиновић.

Синоћ се је Њ. Кр. В. Господар с Њиховим Височанствима Књазом Петром и Књагињом Вјером вратио на Цетиње.

— Њено Краљевско Височанство Књагиња Милена налази се у Паризу у повољном здрављу. По потоњим вијестима, које су отуд стигле, оздрављење Њеног Краљевског Височанства напредује полагано али стално.

Код Њ. Кр. В. Књагиње Милене налази се сада и Њено Императорско Височанство Велика Књагиња Милица Николајева, која је дошла из Петрограда у Париз, да посети Своју узвишену Мајку. Са Њеним Императорским Височанством дошао је и дворски љекар г. Др. Шершевски, који је Њ. Кр. В. Књагињи Милене и при ранијој Њеној болести био од велике помоћи.

— Њ. В. Књагиња Наталија и родитељи Њеног Височанства господин и госпођа Константиновић стигли су јуче овамо с Крушевца.

— У прошлу суботу, у 11 сати прије подне, одржан је у манастирској цркви свечани парастос за покој душе Великог Књаза Алексија Александровића, чије је мртво тијело истога дана свечано сахрањено у Петрограду. На парастосу је чинодјејствовао Високопреосвештени Митрополит Господин Митрофан са мјесним свештенством, а присуствовали су: Њ. Кр. В. Књаз Нашљедник, царско-руски отпавник послова г. Штајн. кр. српски дипломатски заступник г. Јовановић, царско-руски војни агент г. пуковник Потапов, наши министри и великодостојници, официрски кор, чиновништво и многобројни народ.

За благопокојним Великим Књазом Алексијем Александровићем наређена је дворска корота од десет дана.

Књажевска Влада, с обзиром на предстојећи састанак јевропске конференције, нашла се побуђена да изнесе све податке и разлоге у корист њеног потраживања, да се Црној Гори поврати Спич, који јој је био одузет XXIX чланком Берлинског Уговора, те је упутила овдашњим дипломатским представницима велесила, потписница Берлинског Уговора, дотични меморандум сходном нотом, у којој се још јаче истиче, да Књажевска Влада овим ни најмање не запоставља остале тражене накнаде, које се односе на заједничке животне интересе Србије и Црне Горе.

Потоња значајна бесједа сер Едварда Греја о спољној политици дала је повод бечкој „Н. С. Преси“, да оптужи Енглеску, да је она потакла Србију и Црну Гору на „дрзовитост“, којом траже накнаду за анексију Босне и Херцеговине. Отуда у Црној Гори „извјештачена национална екстаза“! Да видимо, је ли тако?

Бечки „Кор. Биро“ доставио нам је 23. септембра у јутро, да су царским манифестом анектиране Босна и Херцеговина Хабзбуршкој монархији, а истога дана у вечер Књажевска Влада предала је дипломатским представницима веле-

сила, потписница Берлинског уговора, на Цетиње, ноту, којом им до знања ставља, ако нелесиле признаду ову анексију као свршен чин, да ће Књажевска Влада сматрати Црну Гору ослобођеном од свих обавеза, наметнутих јој чланком XXIX поменутог међународног уговора, које ограничавају њена суверенска права над њеним приморјем.

Уз то треба још да констатирамо, да се тога дана није на Цетиње налазио дипломатски представник Енглеске, него му је наша нота била телеграфом достављена у Лондон.

А 24. септембра био је објелодањен проглас Њ. Краљ. В. Господара, у ком је изражен национални бол, проузрокован том ненадном анексијом. И тек 27. септембра стигла је на Цетиње депеша г. Греја, којом одговара Књажевој Влади на горе поменутој ноту.

Ове чињенице, које не може нико порећи, наводимо, да се види колико је истине у горњем тврђењу главног бечког листа.

А што се тиче „извјештаченог“ националног покрета у Црној Гори, „Н. С. Преса“ тешко се vara или хоће да своје читаоце vara. Национална мисао урођена је свакоме Црногорцу. Она га одушевљава и покреће, као што се то виђело и види баш у садашњим часовима.

Русија и анексија

Мишљење руских политичких кругова.

У политичком клубу „общественних дјелатела“ у Петрограду био је 30 пр. мј. скуп, на коме се пред одабраним кругом слушала, међу којима је био и велики број чланова законодавног тијела, повела ријеч и о анексији Босне и Херцеговине.

Председник клуба М. В. Красовски отпочео је расправу говором, у коме је изложио, како извесни кругови и органи штампе окривљују поборнике словенског јединства, да они извјештаченим начином изазивају симпатије према српском народу, да подстрекавају Србијанце и Црногорце противу Аустро-Угарске и драже Русију на крајње опасни пут, на коме може у данашњим приликама наићи на непријатан конфликт са западним сусјетима.

Окривљалања ова су савршено неправедна. Наши погледи и задаци су потпуно мирољубиви и изван сваког шовинизма.

Ми желимо културно јединство словенских народности и нестанак вјеконих трзавица, које су цијепале њихово можда и духовно и економско јединство, те се за то и не плашимо образовања политичког савеза или лиге свих словенских народности, у којем би сваки члан савеза био обавезан и оружаном руком бранити права и преинућства својих другова.

У области савремене практичне политике ми додуше не желимо, да анексија Босне и Херцеговине буде повод за борбу Русије са Аустро-Угарском и Германијом. Али исто тако би сматрали за највећу и најгрознију погрешку, кад би Русија пристала на произвољни и незаконити акт, учињен од стране Аустро-Угарске са Босном и Херцеговином.

Ми мислимо, да би достојанству и интересима Русије ово најбоље одговарало:

1) да се јасно каже, да је Србији и Црној Гори потребно да буду опрезне, јер агресивношћу и изазивањем према Аустро-Угарској могу изазвати за себе врло тешке последице. Дobar излаз могу очекивати једино од заједничког рада свих држава потписница Берлинског Уговора. Ако оне на свој рачун ма што ураде, не имајући довољно снаге да заштите своје претензије, оне ће навући на себе опасност да у неједнакој борби изгубе благо независности, добивене прије 30 година, великим и тешким жртвама Русије;

2) да не вриједе изјаве Аустро-Угарске, да Русија не може и нема права улазити

у икакве посебне споразуме о измјенама погодаба, под којима Аустрија управља Босном и Херцеговином. Аустрија је узела те области по одредбама Берлинског Конгреса, па за то и измјене тих погодаба могу у правном погледу бити извршене једино по пристанку држава потписница Берлинског Уговора; и

3) да се предложи сазив конференције за преглед Берлинског Уговора, али с неминовном погодбом, да конференција изврши ревизију уговора у потпуном обиму, без претходног признања анексије Босне и Херцеговине, извршене од стране Аустро-Угарске.

Такав начин рада ми би жељели да видимо од стране наше дипломатије.

По нашем дубоком уверењу, тај ће рад задовољити и умирити опште миљење у Русији и умјерити огорченост, која влада у Србији и Црној Гори. На овај начин питање о Босни и Херцеговини било би постављено на најправилнији пут. Не срљајући Русију ни у какву опасност, овај би пут оправдао нашу дипломатију од оптужбе да пренебрегава интересе Словенства и заборавља вјековне традиције руске политике.

Ми би искрено жељели, да се у даном случају наша дипломатија не развије са мишљењем и погледима руског народа“.

Саопштење М. В. Красовског у овом важном политичком клубу сматра се као израз мишљења Думине већине, према томе као одјек целокупног руског јавног мишљења.

Предавање о Босни и Херцеговини у Паризу

У суботу 1. ок. мј. г. Анатољ Лероа-Болде, члан Института и познати француски писац, држао је у Паризу, у „Ecole libre des hautes etudes“, јавно предавање о Босни и Херцеговини. Председавао је Пол Дешанел, бивши председник француског парламента и садашњи председник парламентарне комисије за спољне послове.

Прије саме конференције Дешанел је у подужем говору изнио садашње стање Источнога Питања. У изводу, ово је рекао:

„Младо-турски покрет изазвао је дивљење у цијелом свијету, нарочито у Француској, која је са највећим симпатијама примила промјену режима и администрације у отоманској монархији, њено прелажење из апсолутизма у модерну уставност. Овом мирном револуцијом Турска је доказала, да има латентне снаге и могућности за даљи успјешан рад у култури. Таква цивилизована Турска од значаја је за Европу, а нарочито за Француску, која је увијек на Истоку имала великих политичких и економских интереса. И Француска ће свим силама радити да да могућности том новом режиму, да живи и да сачува целокупност турске територије.“

Дешанел се у даљем свом говору такнуо и питања о Босни и Херцеговини, па је рекао:

Аустро-Угарска је пријатељски расположена према Француској, и чинила јој је лијепих услуга приликом Алжирске конференције, али зато ипак Дешанел категорички изјављује: *нити француска влада, нити у оште француски политички кругови ни за један тренутак нијесу помишљали, да питање о анексији Босне и Херцеговине доведу у везу са мароканским питањем. У томе је Француска имала и сада има потпуно слободне и одријешене руке.*

Што се тиче Црне Горе и Србије, Дешанел изјављује да оне нарочито заслужују пажњу цивилизоване Европе. Оне су анексијом Босне и Херцеговине доведене у врло критичан положај, и природно је да траже компенсација, које су у ствари гаранције за њихову будућност. Потребно је озбиљно водити рачуна о расположењу духова у цијелом српском народу; потребно је да Европа према Србима буде праведна, да им да умирења, јер иначе могу доћи до пароксизма и изазвати општу конфлгацију. Дешанел је увјерен од позваних и добро упућених личности, да Аустрија, која је авангарда германизма, намјерава да послуже Босне и Херцеговине узме и Србију, и да моравском долином продре на Солун

и Егејско Море. Тиме се и објашњује, зашто је Аустрија изашла из Новопазарскога Санџака, који је незгодан за продирање једне велике освајачке војске у Македонију. *Интереси Европје, нарочито Француске чија је девиза увјек била слобода јојединца и народности, јест да не дојдусти извршење овога плана. Ослањајући се на савез са Русијом, на пријатељство са Енглеском и на своје историјске традиције, Француска ће уложити све своје силе да заштити интересе балканских Словена, чија политичка независност је угрожена и чији је народни ојстанак доведен у питање.*

Анатол Лероа-Болје је у својој предавању нарочито нагласио чињеницу, да су Србија и Црна Гора још 1876. године војнички се заузеле за ослобођење Босне и Херцеговине, и да је према томе сасвим појмљиво, што нијесу могле остати равнодушне приликом пошљедњих догађаја. Говорник признаје, да је Аустрија за вријеме тридесетогодишње окупације доста допринијела за материјални развјат Босне и Херцеговине, али то нимало није ослабило национално осјећање и тежњу тамошњег народа. Анексија Босне и Херцеговине тежак је удар за мисао уједињења цијелога српскога народа. Са обзиром на то, сасвим је логично и природно, да Србија данас тражи слободан излаз на море, као средство да обезбједи своју будућност и да се политички и економски ослободи од своје моћне сусјетке.

Предавач завршује, да је овај захтјев сасвим оправдан, али на жалост, Србија и Црна Гора саме собом нијесу у стању да га приведу остварењу.

Греј о ситуацији

Енглески министар спољних послова сер Едвард Греј држао је у Сакрбургу ових дана веома значајан говор о балканској кризи, у коме је између осталог рекао:

„Нереди у Македонији били су престали са пројеном режима у Турској, када је наступила акција Аустро-Угарске и Бугарске, у тренутку када су ствари на Балкану и Истоку оправдале веће наде но ма кад за вријеме пошљедњих тридесет година. Говорник не вјерује, да је овој акцији у основи била та намјера; он је наводи само зато да покаже како су извесне области спољне политике осјетљиве природе. Он се међутим нада, да ће пошљеднице ове акције бити изравнате конференцијом сила потписница.

Вели се, наставио је сер Едвард Греј, да се ништа неће учинити. То може бити истина, али је већ прилично дуго како се доказује, како се неће ништа догодити. Конференција се не може принудити да донесе повољан резултат. Конференција може бити јако средство за стишавање или узбуђење. Ако се она састане у приликама, које једну или више од једне силе присиле да пред цијелим свијетом и отворено каже „не“, онда да ће пошљеднице ове акције бити изравнате конференцијом сила потписница.

ЛИСТАК

Балкански Савез

„Словенско Добротворно Друштво“ у Петрограду држало је свршетком прошлог мјесеца свечану сједницу, у којој је говорено само о Босни и Херцеговини. Сједници је предсједавао генерал А. А. Кирјев, а присуствовали су најодличнији представници из свију престоничких кругова. Говорили је више говорника, али највише је успио и управо огроман утисак оставио г. А. А. Башмаков са својим говором о Балканском Савезу, који последи кратог увода о задатку Русије као велике словенске државе и заштитнице Словенства, овако гласи:

„Ми смо на помолу нове епохе. Пред нама је вријеме, које треба да употребимо за славнију нашу будућност. У тој епохи Русија не смије ни као разбивена лађа без крме несигурним правцем по туђим океанима, већ она мора за то имати одлучну вољу и јасан програм. То су битни услови, којима ће Русија опет подићи свој углед изван и повратити годинама губљено благо: чврсту жељу за животом, силну вјеру у снагу руску и најзад способност за заштиту словенских интереса.

Јак удар, нанесен анексијом Босне и Херцеговине српском народу, Русију је у сред срца погодио. Ми осјећамо, да је тиме поражено нешто, што јако волимо, што је нама по крви своје и што никад не можемо одобрити непријатељу, а да себе и своје потомство не окаљамо гријехом, који се не може опрати. Истина,

Пошљедње недјеље учињен је напредак, јер ми имамо доказе да Турска умислена нашом акцијом и акцијом других сила, има повјерења да ће наћи симпатије и правде, ако изнесе пред Европу питања која њу додирују. Дипломатија ће извући користи из зиме, која је повољна за савете, а неповољна за акције. Јер ако се балкански немири могу отклонити на повољан начин, онда ће се пробудити осјећање повјерења у добру вољу међу непосредно заинтересованим народима, осјећање које ће преко страха и забринутости, које су пошљедњи заплети изазвали, однијету побједу.

Књижевност, умјетност, просвјета

† Милан Ђ. Милићевић. У Биограду је у прошлу утојник, последи дужје боловања, у 78. години свога живота, преминуо вриједни и плодовиити српски књижевник и академик Милан Ђ. Милићевић. Још прије седам и по година прославио је покојник „дан необичних тројица“: седамдесет година живота, педесет година књижевног рада и стога своје дјело. Тијех сто дјела покојникових, а више од стотину мањих његових радова, остаће да потомство опомињу на једног књижевника, који је својим неуморним трудом успио, да се готово без икакве више спреме, већ једино својом необичном марљивошћу и веома ријетком љубављу према књижи уздигне од простог просвјетног радника до највишег положаја у просвјети: до председника Академија Наука!

Милићевић је радио много; цио његов живот био је испуњен марљивим радом пуних успјеха и себи и још више српској књижи. Огледао се у многим правцима, али његов најважнији рад припада етнографији и у томе погледу он последи Вука Караџића заузима једно од најважнијих мјеста. Језик и стил, којима се служио у својим списима, препоручује се омладни ради науке, јер је тај језик прави и чисти народни.

Прије дваест година — о прослави четрдесетогодишњице књижевног рада покојниковог — донио је један наш часопис у својим ступцима ово упоређење: „Вук је богатство српског језика.

Даничић је закон српског језика. Милићевић је музика тога језика.“

И одста, ако је српском језику, слогу његову, требало неге и култивисања, Милићевић је тој дужности посветио свој живот и у томе је потпуно успио.

Милан Ђ. Милићевић рођен је у селу Рињу близу Биограда 4. јуна 1831. године од оца Јована — Бака Милићевића и матере Митре. Школе је учио у мјесту рођења и у Биограду. Године 1855. постављен је за канцелисту у канцеларији попечитељства иностраних дјела, а двије године по том унапријеђен је за експедигора у истој канцеларији. За тим је као чиновник напредовао, те је 1860. године постављен за секретара унутрашњег одјељења књижевске канцеларије. За секретара у Министарству Просвјете постављен је 1874. године, а 6 година по том унапријеђен је (1880) за начелника полициског одјељења у Министарству Унутрашњих Дјела. За библиотекар На-

у томе већ има нашег гријеха; он постоји већ 30 година, али бар сад не треба да старе грешке увећавамо пређутним саучешћем у садашњој отимачини.

У томе се слажу све наше странке, цијело наше друштво. О томе у Русији не постоје два мишљења. Анексија Босне и Херцеговине дјело је несрећно, оно је шамар руском народу и изигравање руске моћи и државног живота. Наша влада треба јасно и гласно да ово објави.

Никаква компенсација не може се ту допустити. *Русија неће никад признати тај акт, којим је унижен и увријеђен српски народ, а Русија искључена из круга великих сила.*

Врло се често чују око нас гласови, да је наша атмосфера zasiњена скентизмом и неповјерењем руског друштва у нашу сопствену моћ. Прије три године радикални кругови руског друштва малодушно су тражили, да се призна да је Русија уништена, а влада није умјела да да да угоди противним одушевљеним тежњама народне масе према нашим недаћама — и ми да задовољимо нихилисте, пристали смо на мир у Портему! Сад је опет руским интелигентним „ја“ завладало исто друштвено нерасположење, наста нервозност, која показује знакове опадања наших конзервативних кругова, наше никад неустрашине „Вандеје“, и ми идући тим путем, спремамо се да из Бухлове пођемо у нови Хаг!

Па питају са свих страна, гдје је излаз из овога положаја? На какав је начин могућно придати реалнога значаја протесту Русије, избјегавајући несмотре-

не Библиотеке постављен је 1886. године, а своју чиновничку каријеру завршио је као државни саветник у пенсији.

Нашем грађанству Милићевић је остао добро познат још од г. 1893, када је поводом Ободске прославе долазио у Црну Гору и том приликом својим нанредним бесједничким даром све наше кругове до одушевљења довео.

Лака му српска земља, којој се са пуно части одужио!

Посвећење Боко-Которског владике. На дан Св. Арханђела извршено је Бечу, у православној цркви св. Тројице, посвећење новопостављеног Боко-Которског епископа Доситија Јовића, бив. архимандрита у Задру.

Свечани чин хиротоније обавио је архиепископ Черновички и митрополит буковинско-далматински Владимир пл. Репта са епископом далматинским др. Никодином Милашем. Литургија и остали обреди служени су на црквено-словенском грчком и румунском језику. У служби је учествовао велики број свештеника српских, грчких и румунских.

Послије посвећења био је свечан ручак код буковинског митрополита пл. Репте, гдје је био, између осталих, и Царев изасланик.

„Зора“ у Бечу. На дан 1. новембра по новом календару држало је Српско Академско Друштво „Зора“ у Бечу прву своју овогодишњу главну скупштину.

Многобројни чланови приступили су достојанствено друштвеном раду и цјелокупном омладином влада неописана једнодушност.

У управу за ову шљедећу годину изабрата су акламацијом ова господа:

Предсједник Димитрије Оклопица филозов, подпредсједник Јован Мијушковић медицинар, I. тајник Славко Шефиров медицинар, II. тајник Душан Момчиловић медицинар, благајник Жарко Драгољубић ветеринар, књижник и библиотекар Ђуро Орлић медицинар; одборници Божидар Зечевић филозоф и Милан Савић техничар.

Контролни и ревизиони одбор: Андрија Д. Миливојевић медицинар, Аца Петровић ветеринар, Велимир Бесаровић техничар, и Прокосије Узелац медицинар.

Телутографон. Париске новине саопштавају о једном проналаску, који би био идеал телефонске везе, јер се помоћу њега истовремено и говори и пише на произвољном удаљењу. Тај нови телефон за говор и писање пронашао је један Француз из Нанта.

Телутографон — за сада је тако рогобатно име тог апарата — у стању је, да замијени сваки телефонски систем; он се састоји из једног механизма као код часовника, величине је од прилике писаће машине, а лако се даје њима руковати.

Прималац располаже исто таквом машином као пошиљалац, који се може налазити у произвољном удаљењу од првога. Машина онда преноси, рецимо на одстојању између Цетиња и Беча, рукопис у истим оним карактерима, којима неко нарочитим мастилом на једној врсти металне хартије пише депешу. Помоћу двије писаљке, једне на једном друге на другом апарату, рукопис се преноси потпуно вјерно.

За вријеме овога преношења може се тим апаратом и говорити између обије станице.

не испале, који воде политици несмишљених догађаја?

Такав пут постоји.

Њега није тешко пронаћи при најљубом изучавању реалних појава у балканској политици — водећи рачуна о оним факторима који оживљавају и о оним који умртвљавају природни прираштај словенскога организма.

Ја велим „словенскога организма“, а не словенских државних јединица, јер је *васколики словенски свијет, уграчунавајући у њак и цијелу нашу Русију, један ошшти организам, чији се прираштај врши историјским снагама.*

Сва је историја Русије само саставни дио тог ошштег прираштаја Словенства.

Ето, зашто се ми јављамо као најзаинтересованији народ у успјешном развјању Балканског Полуострва, не обраћајући пажњу на то, што ми тамо не тражимо никакво територијално повећање. Ми смо на Балкану заинтересовани несравњено више од Аустрије, која тамо тражи туђе земље; она тражи богатство а ми — не тражимо за себе ништа материјално, тражимо у балканској историји нешто хиљаду пута важније од свих користи овога свијета: *ми смо тамо упућени на оно, који излази из смисла свега нашег бића на земљи; тамо је дио руске душе; тамо су руска слава и величина везани хиљадо-струко за судбину наших сродника; с те је тачке гледишта историја Босне, Херцеговине, Црне Горе, Старе Србије, Косова Поља и Бугарске — дио руске историје, а сваки судбоносни миг у руској историји нешто рођено за те крајеве.*

Ми смо — једна нераздвојна цијелина.

Јасно је, да овај пранаљазак тиме, што вјерно даје рукопис, може играти сасвим важну улогу. На примјер при војним операцијама, кад се тиче тајних денеша, или при хитним малозима, кад је фирми потребан и својерурни потпис, или у полициским стварима, кад треба на удаљене ставице брзо саопштити какав нацрт или рукопис каквог злочинца.

Велимиријанум. Према одредбама тестамена великога народнога добротвора пок. Велимира Михаила Теодоровића Државни Савјет у Биограду прописао је нарочита правила задужбине Велимиријанум.

Задужбинскоме је фонду циљ, да послужи унапређењу науке, умјетности, трговине, индустрије и заната у Србији. Сва средства и путеве, који служе ове културно народном циљу, одговарају смјеру задужбине „Велимиријанум“ и њима се може поћи ма којим било начином ради извођења овога циља. Од доходака ове задужбине за првих десет година трошиће се на задужбинске смјерове половина, за других десет година двије трећине, а последије тога цио приход. Тада ће се 10% од задужбинских прихода давати вароши Биограду у сврху уљепшавања и унапређења Биограда. Посебице фонд ће се употребљавати на ове сврхе:

- а) за образовање младића у свим грама науке;
- б) за образовање или унапређење завода и школа;
- в) за образовање наставника и наставница, као и за давање путних стипендија; и
- г) за потпомагање људи, заслужних за науку, умјетност, трговину, индустрију и занате, и за потпомагање њихових породица.

Књижеви оглас. Дао сам у штампу *трећу књигу своје „Библиотеке за читање народнога здравља“*. У тој сам књижи узео за предмет питање: „*О умноме раду с особитим обзиром на школско васпитање*“.

Питање је само по себи врло важно, особито данас, гдје је душевна напрегнутост у борби за опстанак дошла до свога врхунца. Књига је подијељена у два дијела; у првоме се говори о умноме раду и о оним рђавим и опасним пошљедицама, које наступају, ако је рад прекомјеран и неправилан, што већином бива особито за вријеме школскога васпитања; у другоме је дијелу ријеч о одмор, његовим разним врстама и начину, како би се најзгодније примијениле у животу умнога радника.

По обради појединих питања, стилу и језику књига је намијењена широј интелегентнијој читалачкој публици, особито г. г. учитељима, свештеницима, универзитетској и средње-школској омладини. То је учињено из разлога, што у нашој литератури постоје два врло добра хигијенска популарна листа „Здравље“ и „Народно Здравље“. Оба су та листа доступна по својој поучној задржници и по начину писања најширој читалачкој публици тако, да се њима може и прости сељак користити. Међутим, мојој је „Библиотеци“ намјера, да по могућности дадне нашој интелегентнијој класи цијели ред хигијенских књига, у којима ће се обрађивати опширније у засебном облику поједина питања из науке о чу-

И немојте мислити, да су ово бесмислице и беспредметне утопије. Као најбољи доказ за реалност ових истина може послужити то, што у њих *никада нијесу сумњали у Бечу на „Ballplatz-у“* и њима се тамо увијек придавао огроман значај; специфична тежина ових скривених сила историје, тамо се је увијек у рачунавала у најкритичније моменте помрачења нашег националног сазнања, када смо ми ишли у „Мирштет“, или када смо тако беспредметно писали о убиству наших консула; када су се пошљедње мрве „Игњатијевског“ престижа на Блиском Истоку развијавале у дим; када смо, најзад, на радост Берлина, одлазили са историјске позорнице наших осеца и предавали:

„*Жутој дјеци за играчку комадиће раздраних застава!*“

Јест, тих се баш дана постизавао, у предјелима „Калајтаније“, (када је Калај кињео Босну и Херцеговину), у мрежама Милановог режима, у новостамбуловистичким теревенкама Бугарске, у врлој братској распри у Македонији — главни, најжесњији мотив *васколике Аустро-Угарске на Балкану: рјешење свакој ма и најмањег циљања на образовање словенског балканског савеза.*

Негда је под шатором на бојном пољу код Полтаве, Петар дизао чашу у здравље наших учитеља — Шведаца.

Сада још није вријеме пити у здравље Аустријанаца. Али се ми сада морамо које чему од њих поучити, што се тиче јаснога сазнавања реалних ситуација балканске политике и умјења чврстог и од-

вању здравља. Свака ће књига бити засебна штељина о поједином питању.

Ова наредна књига имаће овај садржај: **Дно први.** *Ошшти ђојам о радњи — Састав и распоред мождане грађе.* — *Мождана радња — Утицај умнога рада на расход мождане протоплазме.* — *Узрујање.* — *Сувишна и неопходна радња.* — *Одношај чула према можданој радњи.* — *Опасност од нецјелиходној школовања*

Други дно. — *Одмор.* — *Одмор за вријеме самога рада.* — *Забава о празишцима.* — *Одношај међу умним и физичким радом.* — *Питање о љетном одмору.* — *Сан.* — *Ошшти закључак.*

Књига ће изнијети од 5—6 штампаних табака. Цијена ће јој бити за претплатнике једну круну, а књижевна 1.30 кр. Господи скупљачима уступа се 10% од скупљене претплате. Молим новац од претплате да се шиље мени или српској дубровачкој штампарији, гдје се књига штампа. Што прије буду г. г. скупљачи послати ми листе од претплатника, тим ће књига прије изаћи, јер ће се према броју претплатника и количина књига штампати.

Данилов-град, 11. новем. 1908. год.

Д-р Ј. Кујачић.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Одликовање. Њ. Кр. В. Господар благоволити је одликовати г. учитеља Видака Пејовића, који је у прошли четвртак славио двадесетпетогодишњицу учитељског рада, IV. степеном Данилова ордена.

Позив. Повјереник Српске Књижевне Задруге, г. Мирко Мијушковић, јавља свима онијем који желе бити чланови „Српске Књижевне Задруге“, да се код њега могу уписати не само за XVII коло него и на XVI, те сви они редовни оснивачи, који су раније код њега били чланови, ма да се нијесу прошле године претплатили за XVI коло, ако се сад уишту, не губе своја ранија стечена права.

Добротвори плаћају 150 круна, оснивачи 10 круна годишње, а улагачи 6 круна годишње.

Ближа обавјештења о свему, као и о набавци ранијих кола Српске Књижевне Задруге, даје г. Мијушковић као Задругин повјереник.

Прилози за дјечију болницу. За подизање дјечије болнице за успомену Књажевића Стевана и Станислава привремени одбор примио је даље ове прилоге:

Из кадетаније љешанске:
(Свршетак)

оф. Перо Р. Радуновић	круна	1—
Стеван С. Радуновић	"	2—
Кап. Јоко С. Радуновић	"	2—
Јаков А. Радуновић	"	2—
Иван И. Радуновић	"	2—
Никола А. Радуновић	"	1—
Петар А. Радуновић	"	2—
Никола А. Радуновић	"	2—
Марко Ж. Радуновић	"	2—
Митар К. Радуновић	"	2—
Ђуран Р. Радуновић	"	1—
Саво Г. Радуновић	"	2—
Васо Ж. Рогановић	"	1—
Саво Д. Радуновић	"	2—
Радоје Д. Радуновић	"	1—

важног вођења своје политике у сагласности с обилеженим циљевима, а с погледом на ту реалност.

Па ето, ми прије свега морамо озбиљно размислити и сложити се с мишљу о балканском савезу и на све могуће начине ићи његовоме остварењу с не мањом енергијом и дошљедношћу од оне, којом се у Бечу иде његовом одлагању и угушењу.

Из Беча вјечито потиче распра, увјеравање о неслагану интереса, потпирање непријатељских односа између вјероисповједних група, провлачење зидова, који економски разједињавају Словене.

Нека из Петрограда затруби позив на уједињење једноплемене браће, коју нека не завађа ни разлика у вјери; нека се припремају погодбе за њихово стапање у један тамошњи савез, а војно јединство с руске тачке гледишта, мора бити крајњи њихов циљ.

И када би увијек, овдје на бреговима Неве — био истицају овај програм као главни наш практични идеал, вјерујте — не би било тешких ратничких дана, које је Србија преживјела у пошљедње вријеме; не би несрећна Црна Гора вјечито гњавала, окружена гвозденим прстеном; не би постојало оно страховито стање спорога, али сигурнога истребљења српске расе у Старој Србији, које долази од арнаутских зулума; не би биле заоштрене братоубилачке распре између Срба и Бугара у Македонији.

Ми смо, поводећи се за несигурним курсом наше дипломатије, закаснили за борбу десетину година у постизавању ових идеала. Али живот, под притиском догађаја, убрзава свој стваралачки ход.

Васо Г. Радуновић	круна	1—
Видак С. Радуновић	"	1—
Марко С. Радуновић	"	1—
Михо Б. Радуновић	"	1—
Ристо М. Радуновић	"	1—
Јоко В. Радуновић	"	1—
Филип М. Радуновић	"	1—
Стеван Р. Радуновић	"	1—
Машо Б. Вуксановић	"	1—
Петар Ј. Рогановић	"	1—
Лазар С. Радоњић	"	1—
Лука Т. Радоњић	"	1—
Јован М. Радуновић	"	1—
Перо Г. Радуновић	"	1—
Никола М. Вукићевић	"	1—
Илија Б. Вуксановић	"	1—
Ристо П. Вуксановић	"	1—
Саво Б. Вуксановић	"	1—
Филип Ј. Челебић	"	5—
Радоје Ђ. Челебић	"	2—
Саво М. Челебић	"	2—
Гавриле Ђ. Вујовић	"	1—
Зеко С. Вујовић	"	1—
Стеван К. Перишић	"	2—
Васо Б. Челебић	"	1—
Мило Б. Ђуровић	"	1—
Ђуро Р. Ђуровић	"	2—
Марко С. Ђуровић	"	2—
Ђуро Ж. Ђуровић	"	2—
Саво М. Ђуровић	"	1—
Периша М. Ђуровић	"	1—
Илија И. Ђуровић	"	1—
Јанко Ј. Ђуровић	"	2—
Вуко А. Ђуровић	"	1—
Перо М. Ђуровић	"	1—
Јушо Л. Пејовић	"	1—
Периша С. Пејовић	"	1—
Раде С. Пејовић	"	1—
Лука И. Чичара	"	1—
Милош Н. Чичара	"	1—
Јоко Н. Чичара	"	1—
Божо П. Пејовић	"	1—
Лука Б. Пејовић	"	1—
Крсто Н. Радуновић	"	1—
Алекса И. Радуновић	"	1—
Стеван Г. Радуновић	"	1—
Мујо Б. Вукићевић	"	1—
Матан Г. Радуновић	"	1—
Илија М. Радуновић	"	1—
Васо Р. Радуновић	"	1—

Привремени одбор за прикупљање прилога за подизање дјечије болнице за успомену Књажевића Стевана и Станислава моли све прилагаче, да своје прилоге упућују благајнику одбора г. апотекару Урошу Марићу — Цетиње.

ТЕЛЕГРАМИ

Беч, 10. новембра. Јучер је одржана заједничка министарска сједница под предједништвом Еренталовим. Ерентал је изложио политичку ситуацију са гледишта економног монархије према Србији, Црној Гори, Румунији и Бугарској и напоменуо је, да треба расвијетлити нека од ових питања. За вријеме сједнице претресано је, да ли треба поднјети парламенту трговински уговор са Србијом, који је за сада само привремено ступио у живот; даље је дебатовано о продужењу преговора за закључење трговинског уговора са Руму-

Сада све ове идеје које споменух, потресају ваздух и одушевљавају народну масу — како у Црној Гори тако и Србији: ових се мисли не туђи ни свијест бугарског друштва; најзад се и у муслиманској средини недавно образовала веома значајна струја, која показује неку солидарност у националним интересима са словенским балканским државама против оштре непријатеља оличеног у Аустро-Угарској.

Погрешно би било предпоставити да се овај пошљедњи покрет образовао искључиво после скорашње објаве анексије турске провинција Босне и Херцеговине. Још за дуго пред проглас турске уставности јавио се од стране муслимана из Старе Србије и Албаније, Европи мало познат покрет за упоран бојкот свих факторима забасале аустро-католичке пропаганде. По свему судећи одавна се досјело до кулминације у овим злокобним интригама „аустро-папизма“, у којима су се злато и поткупљивања тијесно испреплјетали са мучким убиствима и истребљивањем православног Словенства на старој територији славних „Немањића.“

Предуго су ћутали српски јагањци; подигло се, изгубивши свако стрпљење, чак и арнаутски вуци.

Сада се — на Косовом Пољу, у Пењском санџаку, у Призрену, арнаутска маса таласа и нагло припрема за рат, а младо-турске власти једва обуздавају ове бујне елементе, који вапију за ратом против Аустрије.

Ако будете имали на уму значај ових, у Русији мало познатих снага, разумјећете, да се будућност јавља у облику муњ-

нијом и о бојкоту аустро-угарске робе у Турској, па је по овоме предмету саслушан и извјештај о издатим налозима од стране Ерентала аустро-угарском посланику у Цариграду.

Беч, 11. новембра. На овдашњем универзитету су италијански ђаци манифестирали за италијански универзитет у Трсту, што је довело до туче са њемачким ђацима; тајлијански ђаци почеше пуцати из револвера и ранише неколико Њемцаца. Много њих је похапшено. Универзитет затворен.

Биоград, 11. новембра. Злато Народне Банке пренесено је из Биограда у Ниш.

Софија, 11. новембра. Овдје се очекује скорни повратак министра Љапчева из Цариграда, што се не може тумачити као прекид преговора турско-бугарских, већ да су се делегати споразумјели о свим спорним питањима.

Цариград, 12. новембра. Још није почела демобилизација редифа. У обиму цариградског, једренског и солунског корпуса појачани су батљони низамски на 800, а ескадрони на 100 људи.

Беч, 13. новембра. Аустро-угарски посланик у Цариграду, Палавићини, неће бити опозван, већ ће само поћи ускоро на кратко одсуство.

Рим, 14. новембра. У парламенту прочитан је предлог Фузинога о питању спољне политике, на што је министар предједник Ђолити изјавио, да ће претред о спољној политици почети у парламенту у уторник.

Цариград, 14. новембра. Пашић долази сјутра овамо, а ондан се враћа у Биоград.

Биоград, 14. новембра. Министар Миловановић вратио се синоћ из иностранства.

Генерал Липовац стигао је овамо из Петрограда.

Париз, 14. новембра. Приликом претреса буџета министарства спољних послова у парламенту, министар Пишом је у име владе прочитао дугу изјаву о Источном питању, у којој се каже, да је француска влада, чим је у Турској настао уставни покрет, изјавила отоманској влади најбоље жеље и повјећење у нови режим. Изјава помиње заједно догађаје на Балкану и наглашује, да ће Француска као и Италија радити на сазиву конференције, која би имала расчистити сва питања Француска ће подржавати слободни развитак Младо-Тур-

витаго облака прије свега за саму Аустрију, која се и сувише неразумно бацила у ову безизлазну ситуацију.

Такав се силет опасности јавља по Аустрију чак и при одсуству у Русији сваке сталне *словенске политике*; опасности ове јој пријете чак и онда, кад јој се са наше стране благонаклоно, дипломатским путем указује на неке предстојности, а у нашем образованом друштву још није сахрањена штетна утопија одржања „мира ради мира“.

Какав ће тек положај бити државе, која нам је тако одрешито бацила руку, када се најзад покаже да стојимо на чврстој словенској позицији у међународној политици Русије? Када ће уздјети да ми, *не желећи рат, прије свега тражимо безусловно одржавање мира*, и да за постигнуће овога циља немамо намјеру претјераним усиљивањима задржати својим рођеним рукама оне коализоване снаге, које вапију за осветом по кривици саме Аустрије?

О, онда ће бити свакоме јасно да се и сама окупација Босне и Херцеговине од стране Аустро-Угарске, чак и без анексије, већ сада јавља као анахронизам. Треба да се ојачани балкански савез само покаже, па да проицави умови на „Ballplatz-у“ увиде да наступа вријеме сасвим другој обавези, која ће се овако морати да формулише:

„Мандат дат у Берлину за окупацију ових области сад је истекао. Силе прелазу Аустро-Угарској да приступи евакуацији Босне и Херцеговине, водивши европском ареопагу рачун о својим трошковима око окупације“.

ске и стараће се о одржању европског мира. Она неће никакво друго спољно питање помијешати са питањем турским. У том смислу Француска је посредовала у Бечу, Цариграду, Сфрји и Биограду. Француска ће радити, да се задовоље интереси Србије и Црне Горе, и настојаће да мир не буде нарушен. Напошлетку, влада се нада, да ће четри велике силе заштитнице Крита уредити питање између Грчке и Турске. Акцију Француске нико не сумњичи, јер она не тражи за себе никакве користи. Владицу изјаву саслушао је парламент великим одобравањем, на што је буџет министарства спољних послова примљен.

Биоград, 15. новембра. Званично се побијају гласови о министарској кризи.

Цариград, 15. новембра. Јуче су имали бригадир Вукотић и Греговић дуги разговор са великим везиром. После је селамлика примио је Султан Вукотића и Греговића.

Пашић је стигао. По консулским извјештајима из Дренопоља отпочело је прекјуче отпуштање редифа, а шаљу се кућама најприје они, који су најдуже служили.

Париз, 15. новембра. Кад је Пишом у парламенту зборио о Источном питању, рекао је још ово: Ми смо убијеђени, да се бечка влада може споразумјети и са владом у Цариграду и са осталим балканским државама. Није немогуће наћи, да се задовоље интереси Србије и Црне Горе, чему су наклоњене све владе, јер је прије свега најважније, да мир не буде нарушен. У том се смислу сваки дан врши наша акција у Софији, Биограду и Цариграду.

Петроград, 15. новем. Генерал Палицин разријешен је дужности шефа генералног штаба и постављен за члана Државног Савјета.

Допуна Објави Министарства Финансија у 60 бр. „Гл. Црногорца“ од 29. октобра ов. год.

Привремени Правилник за превоз робе жељезницом Бар—Вир, постављен договорно са Барским Друштвом, гласи:

1. Пренос ће се вршити са вагонима од шест тонелада.

2. Роба мора бити предата од пошиљаоца на вагоне на његове трошкове и одговорност.

3. Цијена сваког појединог цијелог вагона биће одређена сваком приликом између Друштва односно Друштвене Управе у Бару и пошиљаоца; али ова цијена не може бити већа од 120 К. за сваки поједини вагон, ако роба заузима читав простор вагона, а није тешка од 6 толегата; нити пак мања од 100 К. за робу, која додуше не достиже тежину од 6 тонелада, али ипак заузима читав простор вагона.

4. Онај, коме је роба упућена, мора ју примити чим стигне. У противном случају платиће таксу од 5 К. за сваки вагон, који се не би испразнио у року од 24 сата.

О роби, која иде за пристане: Ријека, Плавница и Скадар, стараће се искључиво жељезничка управа, како за искрцавање са вагона, тако и до предаје на поменути мјестама односно скелами.

5. Неће се дозволити за вријеме ове привремене службе пренос експлозивног материјала ма какве било врсте.

Горњи правилник важиће до 1. јануара 1909. год., када ће бити замијењен жељезничком тарифом у смислу чл. 50. Уговора с „Барским Друштвом“.

Број 1323. 15. новембра 1908. год. Цетиње.

Министар Финансија и Грађевина Душан Вукотић.

Званични огласи

НА ЗНАЊЕ

Према саопштењу Посланства Краљевине Србије од 24. октобра т. г. № 132, сви путници, који прелазе у Краљевину Србију на свима пограничњима мјестима, а особито у Биоград на жељезничкој станици и на савском пристаништу, морају бити снабђени са уредним пасошима и путним исправама, — што се ставља на знање и сходно управљање за то надлежним књажевским властима и путницима.

Бр. 5969. Из канцеларије Књ. Министарства Иностранних Дјела, 31 октобра 1908 г. на Цетињу 3,3

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфском одјељењу потребно је за исхрану поштанскијех коња од 1. јануара до 1. маја 1909. године 562 — пет стотина шездесет и два квинтала зоби, која се количина, према распореду пошт.-телегр. одјељења има предавати поштанским шталама.

Лицитанти морају положити каузију од круна 4000 — четири хиљаде, у готову новцу или у непокретности.

Одјељење ће у својој канцеларији држати јавну лицитацију 30. новембра 1908. г.

К броју 7663/3197. Из Канцеларије Поштанско-Телеграфског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 12. новембра 1908 г. Цетиње, 1,3

СТЈЕЧАЈ

Министарству Финансија и Грађевина у Одјељењу за Грађевине и Саобраћај потребан је један инженијер, практичан у градњи путова, камених мостова и осталих државних грађевина, а да познаје српски језик.

Ко би желио заузети ово мјесто, нека у што краћем року поднесе овом Министарству своју понуду са увјерењима о својој теориској и практичној спреми.

Мјесто је скопчано са платом до четири хиљаде кр. (4000) на годину.

Бр. 1856. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, 11. новембра 1908 год. Цетиње.

Службени огласи

ОГЛАС. На основу рјешења Књ. Обласног суда у Бару од 14. јуна 1907 г. број 986—IV—1907—141. Износи се на јавну продају доље именована непокретност Пера Милова Љутице из Подгорице процијенена кр. 520.—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог Суда у Брчели.

За продају одређују се три рока: први рок 15. новембра 1908 год. други 15. децембра исте године, трећи 15. априла 1909 године у 3 сата послје подне, на први рок неће се непокретност продати испод процијенене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод двије трећине процијенене вриједности, на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки лицитант дужан је положити јемство 10% од процијенене вриједности непокретности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право, дужников повјериоц и они те имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности: једно рало ораће земље у Вишњицу, које се састоји у 12. комадића — граничи од истока и југа непокретношћу Ива Станкова Јоветића, од запада непокретношћу — Сава Илија Љутице, од сјевера непокретношћу Тома Милова Љутице.

Бр. 762—87—1907.
Брчели, 5. новембра 1908 године.
Горњо Црмн. Кап. Суд,
р. 194, бр. 510. 1,1 кап. М. Вукмановић.

ОГЛАС. Износи се на јавну продају описана непокретност: Акима, Николе и Марка Даковића из Грахова, процијенена 5800 круна.

Продаја ће се извршити у Канцеларији Кап. Суда на Грахову у три рока: 15. новембра, 15. децембра 1908 године, и 15. априла 1909 год.

На првом року непокретност се неће продати испод процијенене вриједности, на другом оће и ниже, али не испод процијенене вриједности, на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки лицитант дужан је положити јемство 10% процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који имају какво реално право, право прече купње на непокретности, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:
„Крна Јела“ — од прилике: 3 косе ливаде и 1/4 орачице, на Церово поље 6—8 листобера горе, као и букова гора, по означеним судским границама, што јој припада до Племенске комунице; граничи: од истока земљом Стевана П. Ковачевића и Ђура Б. Банићевића; од југа Племенском Комуницом; од запада дијелом Јована и Марије Даковића и Стевана П. Ковачевића; од сјевера Стевана П. Ковачевића и Ђура Б. Банићевића — истој припада и право на воду „вепровицу“

„Нугао“ — у Бабовој улици 2 рала орачице граничи: од истока до Вукоте П. Булатовића; од југа Метохом што јој припада; од запада до Митра Милинића; од сјевера до истог Митра.

„Папратине“ — од прилике 3. рала орачице; граничи: с припадајућим удутом; од истока до Николе Мићановића; Јована и Мија Бакоча; од југа „речином граховском“ — од запада до Петра Кокота; од сјевера до колског главног пута.

Број 404—357—1908.
Грахово, 3. новембра 1908 године.
Капетански Суд
р. 251, бр. 508. 1,1 кап. П. Ковачевић

ОГЛАС. Поводом пресуде општинског суда на Цетињу од 22. јуна 1906 број 86—IV—1906—29 износи се на јавну продају доље описана непокретност Јове Јовове Ивановић из Цетиња у Крушеву страну. Процијенено кр. 300.

Продаја ће се извршити у канцеларији Капетанског Суда у Бајицама у три рока 8. децембра т. г. 8. јануара и 8. маја 1909 год. по подне.

На првом року неће се непокретност продати испод процијенене вриједности а на другом хоће али не испод 1/3 процјене; а на трећем року продаће се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан поднијети јемство 10% према процјени непокретности.

Позивају се сви они, који имају на непокретности какво реално право прече купње и дужникови повјериоци да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:
1 комад горе у Крушеву страну, која граничи: од истока и сјевера гором Михаила Поповића, југа Јока Вукалова и запада Јоша Н. Поповића.

Број 490—331—1908.
Бајице, 6. новембра 1908.
Капетански Суд
р. 156, бр. 516. 1,1 кап. Богдо Мартиновић

СТЈЕЧАЈ

Ријешењем овог суда од 9. тек. мјес. број и ознака доњи, отворен је стјечај над имаовином оф. Мирка Гезовића, из Праге, за измир његових дугова, ушљед чега се позивају његови дужитељи да најдаље до 1. децембра тек. год. поднесу кап. суду у Озринићима чиста своја дужења, поткријељена доказима.

Послјие реченог дана ничије потраживање неће се уважити.

Број 1618 IV—1905—500.
У Никшићу, 22. октобра 1908 год.

— Књ. Обласни Суд — за врш. дуж. предсједника, судија, Милован Р. Бошковић
р. 89, бр. 488. 3,3

Приватни огласи

Продаја Залогe

НАРОДНА ШТЕДИОНИЦА НА ЦЕТИЊУ изложиће у своје локалу дан 24. новембра о. г. у 9 сахати прије подне јавној продаји залогоу бр. 35, којој је рок прошао 28. октобра о. г. ова се залога састоји из ових ствари: 1 златан ланац; 2 златна сата; 4 златна прстена; 1 ком. 2% срп. државне срећке од дин. 100; 16 ком. срп. дуванских срећка од дин. 10; 5 ком. срећка угар. „доброг срца“ (Jó-szív) 1 срећка „Basilika“; 1 срећка „Bevilacqua“; 1 срећка „Rudolph-Stiftung“ од fl. 10; 1 срећка угар црвеног крста; и 9 ком. срећка талијанског црвеног крста.
Цетиње, 31. октобра 1908.
р. 104, бр. 491. 3,3

УПРАВА.

Књижевни оглас

Потписата Књижара, добила је право на прештампање и издање свију Дјела Њ. Кр. Височанства Књаза Господара, од којих има на своје стоваришту сљедећа, и то:

Балканска Царица	кр. 120
Потоњи Абенсераж	140
Хајдана	140
Књаз Арванит	140
Даље има на своје стоваришту ове књиге:	
Огледало Српско	3—
Јуначки Споменик	1—
Освета Косовска	2—
Словенска Слога	1—
Јунаштва Црногораца	1—
Српско Хајдуковање	60—
Четовања и Мегдана	1—
Краљевић Марко	1—
Милош Обилић	10—
Пелагија Народ. Учитељ биоград. изд. Н.-садско „	5—
К. Ненадовић. Карађорђе	5—
* А. Дима. 20 година после, у три књиге	12—
* А. Бургера. Царица Катарина, у 2 књ.	8—
* Вој. С. Поповић: Освојење Бара	2—
Освојење Никшића	2—
Рамо	2—

Напомена. Ко узме од једне врсте књиге добија пету гратис, а од књига под знаком * добија трећу књигу гратис, или сортирано 20% попушта.

С поштовањем
Прва К. Цр. повл. Књижара
П. М. Калуђеровића
П. п. Бр. 275, 13,20

„ХОТЕЛ ОСМАЛИ“ У СКАДРУ (на Бојани). — Собе лијепо и чисто уређене са свима удобностима. Хотел је на најлешем мјесту према хућумета (суда) и војног стана — кишле. Кујна одлична, послуга брза и тачна, цијена умјерена.
Препоручује се поштованим путницима за што већу посјету.

С поштовањем
Усен Бе-Чек хотелијер
р. 48, бр. 515. 1,3

Чиним на знање. Купцима који имају готов новац и који би жељели купити врло лијепо и уредну кућу за стан са кафаном уједно са свим капиталом и кућним прибором;
Уз очевидну добит.

Кућа је у најбољем реду и најлешем положају — центрум нове Миркове Вароши, сто метара од сваког пазара;
Кантул херцеговачке у Књаза Николе улице;

са натписом:
Продаја Црногорског и Далмашинског ишћа код браће **КОРДИЋ**.
Који су заинтересовани за горечено нека се обрати за цијену и преглед цијелокупности код

Вицка Кордића
у Подгорици
р. 85, бр. 514, 1,6

ПРОДАЈЕ

ЦРНОГОРСКА БАНКА

Лозове Српског Црвеног Крста

ПО КРУНА 22 КОМАД

За ближа обавештења обратити се истој.

Број 471.

АНИНГЕР & К^о

ТРСТ

(Anninger & Co. Trieste)

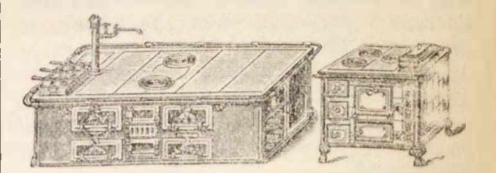
Via S. Nikolo 10

Велико складиште ловачких и ратних пушката.

Оригинални **Gasser**-ових револвера израђених код фабрике Leopold Gasser у Бечу, најновијих американских револвера и аутоматичних пиштоља, сваке врсти. Нови илустровани ценовник, шаљемо на захтјев и бадава ифранко.

п. п. Бр. 395. 20—20.

МЕХАНИЧКО-ГВОЖЂАРСКА РАДИЈОНИЦА ПЕТРА ДРЕЦУНА — ЦЕТИЊЕ

израђује најбоље врсте свију шпорета, пећи, комина, трумба за исте и продаје све врсте шиваћих машина под гаранцијом.
Р. п. п. Бр. 461. (4—5)

КУПУЈЕМ. црногорске поштанске марке (квантитетима) уз најбоље цијене. Adolf Ernst Kranichsfeld, Steiermark, Oesterreich.
П. п. Бр. 460. 4,5

Поштанске марке поништене црногорске и осталих балканских земаља купујем — сваку количину — по најбољим цијенама. Пошиље и понуде на адресу,
A. Weisz, Briefmarkenhandlung.
п. п. Бр. 496. 2,13 **Wien I. Adlergasse, 8.**

Берско вино продајем прве врсте кило пара 30 од 5 кила до 2000 ракија од гради 18 кило кр. 160
" " " 19 " " " 180
" " " 20 " " " 2—
старог вина скупље.

Стеван Перовић
Подгорица
р. 40, бр. 611. 1,2

Оглас. Јављам свим родитељима, учитељима и г. свештеницима и свима који се заузимају препоруци, валаних ђака, на изучавање трговине и заната. —
Услед — Трзавица — Дозволило је Министарство Иностранних Дјела, за слободан пролаз у Аустро Угарску.

Моих десетак ђака крећу из Подгорице 9-тог новембра ов. год. — те ако је ко жељан послат свог сина или учитељ ваљаног ђака, нека се изволе пријавит најдаље до 3. новембра ов. г. Како бих могао све ђачке упуте и исправе уредити и упутити пред ђацима. — „Друштву Привреднику у Загреб“ те очекујем што виши број, новопријављених ђака.

Станко М. Грујић трговац.
р. 97, бр. 509. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом ненадне смрти нашег нигда незаборављеног сина, супруга, оца, брата и синовца

† Бошка Вукчевића
бившег барјактара и члана општинског и црквено-општинског одбора

који се 31. прошлог мјесеца у 7 сати из јутра у вјечност пресели, а 1. овог матери земљи предаде, у 50-ој години свога живота, — указамо нам је многобројно саучешће, — те сматрамо за своју најсветију дужност овим путем изјавити свима учасницима у овој нашој превеликој жалости своју вјечиту благодарност.

Хвала г. Д-ру Радуловићу, који је похитао да би га спасио од неумитне смрти, ма да га није у животу застао!

Неизмјерна хвала г. г. свјештеницима: Крсту Поповићу, Душану Петровићу, Ристу М. Поповићу и Милети Стојановићу, који спроводе присуствоваше и над покрсником опјело извршише; такође Пјевачком Друштву „Бранко“ и подгоричком учитељству са ђацима, који спроводе својим присуством увеличаше.

Доживотна хвала грађанству вароши Подгорице обојег пола, који у онаком броју дође, покојника оплака, до вјечне куће испрати и у име свију њих се са њиме онако дирљивим говором на гробу опрости г. Душан Поповић, учитељ, који говором неизмјерно нас је утешио.

Особита хвала: Кучима, Зећанима, Љешкополцима, Бјелопавлићанима, Загаранима, Крусама, Пиперима, Ботуњанима, Команима, Дајбабланима и браћи Љешњанима, који многобројно на челу својих старјешина дођоше, милог им покојника као њихова друга, пријетела и брата истински оплакаше и до вјечне куће испратише, и тим наша ожаловљена срца ублажише.

Благодарни остајемо г. г. Спаху Петрову Ивановићу и Попу Милети Стојановићу, који се са покојником приликом кретања спровода у кући опростише.

Нека је хвала свима онима, који похиташе те нам телеграфски и писмена саучешћа упутеше.

Још једном свима и свакоме хвала. Дај Боже, да то свима добром вратимо.

Подгорица, 4. новембра 1908 год.
Ожаловљени: отац барјактар **Вања**, супруга **Петаана**; син **Перо**; кћери: **Милица**, **Стане**, **Мируна**; брат **Илија**; сина ком. **Симон** с породицом **Вукчевића**.
р. 285, бр. 505. 1,1